

ระเบียบวิธีการวิจัย

ระเบียบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง (Cross-sectional descriptive study design) โดยวิธีสำรวจ (Survey Method) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลในส่วนภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้กำหนดปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 4 ปัจจัยด้วยกันคือ ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านปริมาณ และปัจจัยด้านแรงจูงใจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคมทุกคนที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัด กองโรงพยาบาลภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีจำนวน 89 โรงพยาบาล และจำนวนพยาบาลวิชาชีพที่ศึกษาทั้งหมด 435 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1. เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และปัจจัยด้านปริมาณงานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม ซึ่งมีลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำในช่องว่าง มีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 16 ข้อ

ส่วนที่ 2. เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนว ทฤษฎีปัจจัยค้ำจุน-ปัจจัยจูงใจ ของเฮอ์เบอร์กเป็นหลัก

ปัจจัยค้ำจุน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบย่อย ซึ่งมีข้อความคำถามด้วยกัน 15 ข้อ คือ

เงินเดือนและค่าตอบแทน	จำนวน 2 ข้อ	(คำถามที่ 14,15)
ความสัมพันธ์กับบุคคลในหน่วยงาน	จำนวน 2 ข้อ	(คำถามที่ 16,17)
สภาพภาพในการทำงาน	จำนวน 2 ข้อ	(คำถามที่ 18,19)
นโยบายและการบริหาร	จำนวน 2 ข้อ	(คำถามที่ 20,21)
สภาพการทำงาน	จำนวน 2 ข้อ	(คำถามที่ 22,23)
ความมั่นคงในงาน	จำนวน 2 ข้อ	(คำถามที่ 24,25)
วิธีการควบคุมบังคับบัญชา	จำนวน 3 ข้อ	(คำถามที่ 26,27,28)

ปัจจัยจูงใจ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย ซึ่งมีข้อความคำถามด้วยกัน 13 ข้อ คือ

ความสำเร็จของงาน	จำนวน 2 ข้อ	(คำถามที่ 1,2)
การได้รับการยอมรับนับถือ	จำนวน 3 ข้อ	(คำถามที่ 3,4,5)
ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	จำนวน 2 ข้อ	(คำถามที่ 6,7)
ความรับผิดชอบ	จำนวน 2 ข้อ	(คำถามที่ 8,9)
โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	จำนวน 2 ข้อ	(คำถามที่ 10,11)
การพัฒนาตนเอง	จำนวน 2 ข้อ	(คำถามที่ 12,13)

ลักษณะของแบบสอบถามในส่วนที่ 2 นี้ เป็นแบบ Rating scale มีตัวเลือกให้เลือกตอบได้ 5 ตัวเลือกคือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และไม่เห็นด้วย รวมข้อความคำถามในส่วนนี้ทั้งสิ้น 28 ข้อ

ส่วนที่ 3. เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสาธารณะสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพใน ฝายเวชกรรมสังคม ซึ่งเป็นการประเมินผลเกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติงาน (Job performance) ที่ทำให้งานสำเร็จผล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากแนวคิด และบทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพที่มีต่องานสาธารณะสุขมูลฐาน ตามที่สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยได้ กำหนดไว้ โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 5 ด้านได้แก่

ด้านบริการ	มีจำนวน	10	ข้อ
ด้านฝึกอบรม	มีจำนวน	7	ข้อ
ด้านนิเทศ	มีจำนวน	8	ข้อ
ด้านติดตามประเมินผล	มีจำนวน	7	ข้อ
ด้านวิจัย	มีจำนวน	9	ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามในส่วนที่ 3 นี้ เป็นแบบ Rating scale โดยมีตัวเลือกให้ เลือกตอบได้ 5 ตัวเลือก คือ ทำมากที่สุด ทำมาก ทำปานกลาง ทำน้อย และ ไม่ได้ทำ รวมมี ข้อคำถามในส่วนนี้ทั้งสิ้น 41 ข้อ

ส่วนที่ 4. เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในฝายเวชกรรมสังคม ลักษณะแบบสอบถามในส่วนนี้ เป็นแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด โดยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น มีจำนวนคำถามในส่วนนี้ทั้งสิ้น 13 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

1. แบบสอบถามในส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สาธารณะสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝายเวชกรรมสังคม มีข้อคำถามที่เป็นนิเสธ 2 ข้อด้วยกัน คือ ข้อ 7 และข้อ 16 นอกจากนั้นเป็นข้อความที่เป็นนิมาน มีจำนวน 26 ข้อ ซึ่งให้คะแนนดังนี้

	ข้อความที่เป็นนิมาน (Positive statement)	ข้อความที่เป็นนิเสธ (Negative statement)
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
เห็นด้วยน้อย	2	4
ไม่เห็นด้วย	1	5

2. แบบสอบถามในส่วนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม ซึ่งมี 5 ตัวเลือก จำนวน 41 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยให้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	คะแนนที่ให้
ทำมากที่สุด	5
ทำมาก	4
ทำปานกลาง	3
ทำน้อย	2
ไม่ได้ทำ	1

เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งระดับแรงจูงใจ และผลการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม ออกเป็น 3 ระดับด้วยกัน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ ดังนี้ (Best, 1977)

	แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	ระดับแรงจูงใจ
ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.67 - 5.00	สูง
	2.34 - 3.66	ปานกลาง
	1.00 - 2.33	ต่ำ

ผลการปฏิบัติงาน		ระดับผลการปฏิบัติงาน
ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.67 - 5.00	ดี
	2.34 - 3.66	พอใจ
	1.00 - 2.33	ต้องปรับปรุง

การประเมินคุณภาพของเครื่องมือ

1. ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข
2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในศูนย์บริการสาธารณสุขของกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 ท่าน และพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในเทศบาลเมืองนนทบุรีอีก 10 ท่าน เหตุที่เลือกกลุ่มตัวอย่างนี้เพราะผู้วิจัยเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างได้ปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานในเขตเมืองเหมือนกัน และเหตุที่ต้องเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพราะ ได้รับความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
3. จากนั้นนำข้อมูลที่ทดลองใช้แล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไขอีกครั้ง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการกองโรงพยาบาลภูมิภาค เพื่อให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป จำนวน 89 โรงพยาบาล ที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในฝ่ายเวชกรรมสังคมทุกคน โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และใส่ซองที่มีที่อยู่ของผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์ไว้ด้วย เพื่อสะดวกในการส่งกลับคืน โดยขอให้ส่งกลับคืนภายใน 2 สัปดาห์ ส่วนในรายชื่อที่ไม่ได้ตอบกลับตามกำหนด ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลนั้น โดยส่งแบบสอบถามแนบไปอีกครั้ง โดยกำหนดเวลาส่งกลับคืนภายใน 2 สัปดาห์เช่นกัน ทั้งนี้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไป และได้รับคืน

ประชากรที่ศึกษา	แบบสอบถามที่ส่งไป		แบบสอบถามที่ได้รับคืน	
	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	
โรงพยาบาลศูนย์ 17 แห่ง	116 คน	96	82.76	
โรงพยาบาลทั่วไป 55 แห่ง (250-500 เตียง)	247 คน	218	88.26	
โรงพยาบาลทั่วไป 17 แห่ง (< 250 เตียง)	72 คน	67	93.06	
รวม	435 คน	381	87.59	

แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจำนวน 381 ฉบับนั้น มีความสมบูรณ์ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 369 ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 84.83 จากจำนวนประชากรทั้งหมด

การประมวลผลข้อมูล

การศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ Microcomputer ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้องตามที่กำหนดไว้
2. สร้างคู่มือลงรหัส
3. นำข้อมูลทั้งหมดจากแบบสอบถามมาลงรหัสในแบบฟอร์มลงรหัส
4. นำข้อมูลไปลงในเครื่องจักรกลสมองกล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

ในการประมวลผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม ซึ่ง ได้แก่ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ด้านประสบการณ์การปฏิบัติงาน ด้านปริมาณงาน และด้านแรงจูงใจในปฏิบัติงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม โดยใช้ Pearson-Product Moment Correlation Coefficient สำหรับข้อมูลที่จัดแบบอันตรภาค (Interval) และ X^2 -test สำหรับข้อมูลที่จัดแบบแบ่งกลุ่ม (Nominal)

3. กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05